

„UŽ TĖVYNĖ,
LIETUVĄ“Dokumentinis filmas apie
lietuvių partizanus

Taip pavadintas 73 minučių garsinis, juoda-balta filmas. Jį paruošti užsakė Lietuvoje veikianti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Scenarijaus autorius ir režisierius - Henrikas Sablevičius, operatorius - Rimvydas Leipas, kompozitorius - Faustas Latėnas, garso operatorius - Viktoras Juzonis. Pagamino Lietuvos kino studija.

Filmas pagamintas 1991 m. rodytas Lietuvoje. Režisierius Henrikas Sablevičius su tuo filmu 1991 m. rudenį atvyko į JAV, rodė Čikagoje. 1991 m. spalio 20 d. vakare rodė būreliui lietuvių Los Angeles, Calif.

Pavadinimas „Už Tėvynę, Lietuvą“ yra geras, atitinkantis tekstą, pasakojimus. Filme girdime kai kurių lietuvių partizanų, vyrų ir moterų, atsiminimus, kartais pajavairinima nuotraukomis. Daug skausmingų atsiminimų. Pavyzdžiui, viena moteris partizanė su kitais partizanais buvo užklupta bunkeryje. Bolševikai reikalavo pasiduoti. Ji nutarė nusizudyti, bet nepasiduoti bolševikams. Turima brauninga įdėjo į burną... Kulka išlindo per galvos kiaušą. Ją kraujo klane atrado bolševikai. Bolševikai norėjo ją išgydyti, ką nors sužinoti apie lietuvių partizanus. Bet ji nieko neišdavė. Bandė dar kartą nusizudyti. Likimas jai lėmė išlikti gyvai. Kai ką jau papasakojo - girdėjome, matėme filme.

Kiekvieno lietuvių partizano, partizanės atsiminimai skirtingi. Jie surinkti iš įvairių Lietuvos vietovių. Šis bei tas parodoma brėžiniuose, žemėlapiuose. Tai mūsų tautos didvyrių dokumentai. Jie visi turėtų būti išsaugoti istorijai.

Filmas „Už Tėvynę, Lietuvą“ rodytinas įvairiuose lietuvių gyvenvietėse užsienyje. Taip pat Lietuvoje, Rusijoje ir kitur. Pirmiausia reikėtų išvesti į rusų kalbą, kad ta kalba kalbantieji žinotų, ką sovietai yra padarę lietuvių tautai, kaip baisiai jie nusikalto lietuvių tautai.

Norint tą filmą parengti anglų kalbą, jį reikėtų sutrumpinti, duoti tinkamus paaiškinimus. Tikėtina, Lietuvoje bus parengta daugiau tokios rūšies filmų. Jie įmanoma, reikėtų paruošti ir spalvotus filmus.

Algirdas Gustaitis

TĖVIŠKĖS
AIDAI

Nr 48 (1785) 1991 m. gruodžio mėn. 10 d.

XXXVI METAI

Melbourne

Iškilmės ir vizitai Romoje

Rašo L. Tulaba

Sekmadienį lapkričio 17 d. šv. Tėvas Jonas Paulius II iškilmingomis apeigomis šv. Petro bazilikoje, Vatikane, paskelbė šventuoju Juozapą Rapolą Kalinauską, Karmelitą. Lenkai jį laiko savu, bet savu galime laikyti ir mes lietuviai, nes gimė ir augo Lietuvoje-Vilniuje, ir tikriausiai jo gyslose tekejo lietuviškas kraujas, kaip ir daugelio mūsų sulenkėjusių didikų. Gimė 1835 rugsėjo 1 d. Vilniuje. Mokėsi Vilniuje ir Petrapilyje. Tapo inžinieriumi. Specializavosi karo inžinerijoje. 1863 metų sukilimo metu prisidėjo prie sukilėlių. Tapo sumintas ir pasmerktas mirčiai. Mirties bausmė tačiau buvo pakeista į ištėmimą Sibiran. Tremtyje pasižymėjo šventu gyvenimu. Po 10 metų atsiradęs laisvėje įstojo į Karmelitų Ordeną. Ruošėsi kunigystės šventimams, mokydamsis Austrijoje ir Vengrijoje. Kunigu buvo išvntintas 1881 metais. Ilgesnį laiką gyveno ir mirė Wadovicų vienuolyne 1907 lapkričio 15 d. Visų buvo laikomas tikru šventuoju. Tokiu dabar Kristaus Vietininkas Jonas Paulius II, kaip tik kilęs iš Wadovicų, jį oficialiai paskelbė. Į iškilmes buvo pakviestas dabartinis Vilniaus arkivyskupijos valdytojas vysk. J. Tūnaitis. Jis atvyko ir buvo pakviestas su kai kuriais kitais parinktais vyskupais koncelebruoti su šv. Tėvu. Iškilmėse šv. Petro bazilikoje dalyvavo ir prezidentas Landsbergis. Jis buvo priimtas kaip valstybės Galva ir pasodintas šalia Lenkijos prezidento Lech Walesna.

Popiežius savo kalboje apibūdino naują Sventąjį italų, lenkų ir lietuvių kalbą.

Visa šitai nuaidėjo per italų spaudą su labai palankiais Lietuvai komentarais.

Vysk. J. Tūnaitis buvo du kartus priimtas pas popiežių. Kristaus Vietininkui rūpi Lietuvos ir Vilniaus arkivyskupijos reikalai, kur yra įvairių sunkumų. Lietuvai yra sunkumų atsistoti savarankiškai ant savų kojų, ir būti užtikrintai saugumu be vis dar krašte esančių raudonosios armijos dalinių. Vilniaus vyskupijai, o taip pat ir Lietuvos vyriausybei yra problemų su lenkiška mažuma, kuria pernelyg pretenduoja rūpintis Lenkija tiek politinėje, tiek bažnytinėje srityse. *Bažnytiniais klausimais, kas liečia lenkišką mažumą, buvo kalbėtasi su vysk. J. Tūnaitiu. Bet ypač buvo laukiama atvykstant J. Em. kard. V. Sladkevičiaus pasitarimams visais klausimais, kad būtų galima rasti visiems patenkinamą sprendimą. Kaip bebūtų Vilniaus arkivyskupija Lietuvai negali nestovėti visais atžvilgiais pirmoje vietoje. Gaila, labai gaila, kad Jo Eminencija, sveikatos sumetimais, tikimės, bent tuo tarpu, negalėjo atvykti. Nuvyko pas jį į Kauną kalbėtis vienas iš Vatikano Valstybės Sekretariato aukštų pareigūnų.*

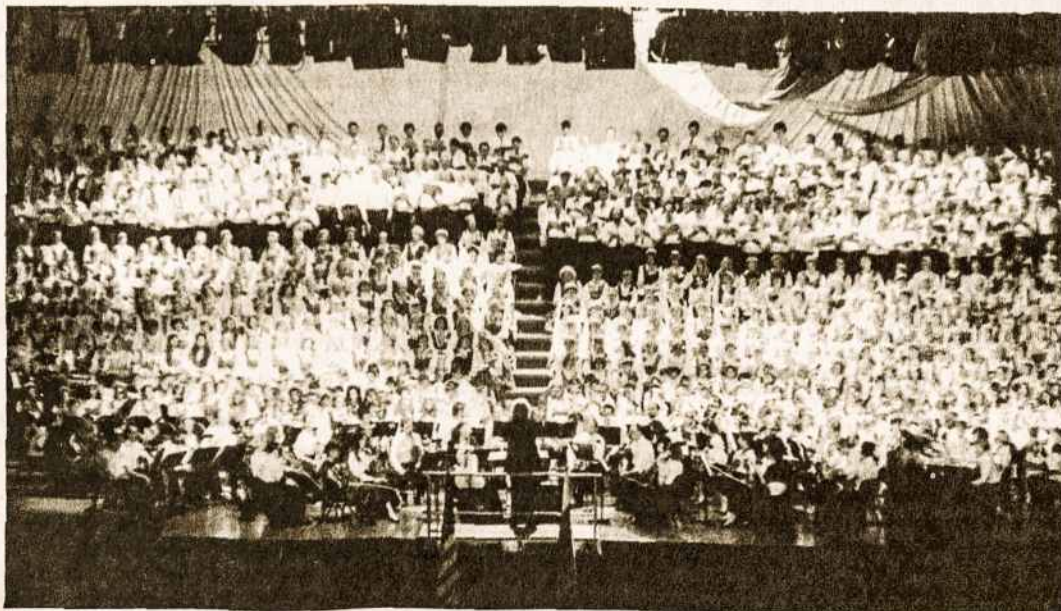
Vilnius yra mūsų sostinė. Vilniuje jau pradeda įsikurti diplomatins korpusas su Nuncijatūra priešakyje. Vilniuje atsikuria vienuolynai su iš Lenkijos

atvykstančiais vienuoliais. Vilniuje mes laukiame naujo arkivyskupo. Jo greito paskyrimo turėtume prašyti šv. Tėvą.

Pirmadienį lapkričio 18 d. buvo priimtas pas šv. Tėvą iškilmingoje audiencijoje mūsų prezidentas V. Landsbergis. Jis painformavo Kristaus Vietininką apie politinę padėtį Lietuvoje ir prašė šv. Sosto užtarimo tarptautinėje plotmėje, kad būtų užtikrinta Kraštui tikras bei pilnas savarankumas - nepriklausomybė nuo Sovietų Sąjungos; o taip pat suteikta visokeriopa parama ūkiniam atsistatymui. Prezidentą V. Landsbergį palydėjo mūsų diplomatinis atstovas prie šv. Sosto St. Lozoraitis, jo brolis K. Lozoraitis ir prezidento palyda iš Lietuvos. Priėmimas buvo šiltas, kokio tik galėjome tikėtis. Prezidentas V. Landsbergis pakvietė Jo Sventenybę aplankyti Lietuvą. Buvo užtikrintas, jog šis yra jau nuo metų didis Kristaus Vietininko troškimas. Tikėjome ir prašykime Dievą, kad visa tai kaip galima greičiau taptų realybe.

Prezidentas V. Landsbergis nesitenkino vien audiencija pas popiežių. Jis aplankė ir Italijos vyriausybės aukščiausius pareigūnus: prezidentą, ministrą, pirmininką, senato pirmininką. Su visais kalbėjosi Lietuvos reikalais: painformavo apie padėtį ir prašė politinės ir ūkinės paramos. *Susitiko taip pat su naujai paskirtu Italijos ministru-atstovu Lietuvoje.*

(Nukelta į 2 p s l.)

SEPTINTOJI DAINŲ SVENTE CHIKAGOJE

Lietuvos Aukščiausioji

Taryba ketvirtadienį priėmė įstatymą, kuriuo konfiskuojamas respublikos teritorijoje esantis komunistų partijų ir organizacijų turtas. Šis sprendimas liečia buvusios Lietuvos komunistų partijos, kurios veikla buvo uždrausta šių metų rugpjūčio mėnesį, po Maskvoje nepasisekusio perversmo, Brazausko vadovaujamos Lietuvos demokratinės darbo partijos, taip pat buvusios komjaunimo organizacijos nekilnojimą turtą. Demokratinė darbo partija, kaip žinoma, perėmė beveik visą labai gausų buvusios Lietuvos kompartijos turtą, išskyrus tuos pastatus, kuriuos laikinai, su sovietų kariuomenės pagalba, pasisavino buvusi Burokevičiaus kompartija ir kuriuos po nepasisekusio pučo Maskvoje atsiėmė Lietuvos valdžia

LIETUVA PRIPAŽINTA

Išaušo laisvės rytas

1940 birželio 15 Lietuvos karo mokykla, kurioje ir aš kaip kariūnas aspirantas atlikau Lietuvai karinę prievolę, iš poligono pro Vilnių grįžo į Kauną. Kažkurioje stotyje karininkai mum pranešė, kad Raudonoji armija perėjo Lietuvos sieną, kad suimti ir teisman atiduoti Vidaus reikalų ministras generolas Skučas ir tos ministerijos saugumo departamento direktorius Povilaitis, ir mus visus suėmė siaubas. Bet dar tik 18 metų jaunuolis greičiausiai nepajutau, jog ta diena pakeitė visą mano Tėvynės, o taip pat ir mano gyvenimo eigą.

Pirmasis bolševikmetis, darbelis pogrindyje, pašalinimas iš universiteto, slapstymasis, 41-mųjų metų sukilimas, kuriame dalyvavau kaip eilinis gatvės kovotojas, toliau nacių okupacija, vėl pogrindis, grįžtant Rytų siaubui, organizavimasis Lietuvos gynybai Zemaitijoje, Sedos kautynės ir ... 1944 spalio 12 iš Lietuvos buvau išvytas. Penkeri metai Vokietijoje tarp kurių treji amerikiečių karinių pajėgų tarnyboje ir, praradęs visas greito grįžimo viltis, atsiradau čia, Amerikoje. Darbas duonai įvairiose inžinerijos įstaigose, o laisvalaikis - Bendruomenės eilėse lydėjo mano ir labai panašų daugelio mano bendraamžių gyvenimo kelią. Kartais viltingai įžvelgiant į būsimą Lietuvos nepriklausomybę, kartais tas viltis sklandint Vakarų pasaulio hipokritiškumo ir apgavysčių košmare.

Tėvynėje pasilikusius okupantas nugarėdavo kančių keliu: areštai, kalėjimai, išvežimai į mirtį Sibire, dešimtį metų trukęs partizanų karas dėl Lietuvos laisvės, poros dešimtmečių tylaus pasipriešinimo laikotarpis, vėl dvidešimtmetis pagrindžio, laisvėjimo laikotarpis, Kovo 11-toji, didvyriškas Lietuvos nepriklausomybės gynimas prie parlamento, prie televizijos bokšto, pasibaisėtinais šurpiais žudynės Medininiuose ir pagaliau... Nepriklausomybės pripažinimas.

Lietuva laimėjo: Lietuva laisva ir nepriklausoma valstybė.

Mūsų visų valstybė: ir Lietuvos žemėje, ir plačiuose Sovietijos platuose, ir po visą pasaulį pasklidusioje išeivijoje. Už tai mes galime vieni kitus pasveikinti ir palinkėti geros ir laimingos ateities. Bet tarp visų sveikinimų ir linkėjimų, ir padėkų už nuopelnus tos nepriklausomybės siekiant, visgi karščiausi sveikinimai tebūna skirti Lietuvos žemės žmonėms, pačius sunkiausius laikus išgyvenusiems, pačius didžiausias kančias iškentėjusiems, didvyriškai kovojusiems ir laimėjusiems. Tad tokius sveikinimus ir siunčiu Jums, Lietuvos žmonės, Tau mano Motina Tėvyne, Tau mano Nepriklausoma Valstybe Lietuva. Dėkoju Jums,

Lietuvos žmonės, lietuviai ir kitų tautybių bendros kovos didvyriai, kad Jūs ir mums atidarėte duris, kurios ilgai mum, o man dar ir prieš pusantro mėnesio buvo užrenktos, ir didžiuojusi Jūsų neapsakoma kantrybe, išverme, ypač didvyriška laikysena ir drąsa stoti prieš tankus nuogomis rankomis ir laimėti Dėkoju ir kartu prašau - džiaugdamiesi laimėjimais prie savo krauju išauginto Lietuvos laisvės medžio priglaukite ir mūsų prakaito lašelį ir neužmirškite mūsų svetimųjų jūroje betirpančios išeivijos, nes nuo šios dienos Tėvynės pagalbos išeivijai reikės gal daugiau, negu Tėvynei išeivijos.

Džiaukis, mano Tėvyne Lietuva, ir kartu didžiuokis, nes laisvę Tu viena pati išsikovojai ir niekam Tu neturi būti dėkinga, tik gal Tavo ir išeivijos vardu gerą žodį galiu pasiūti kitataučiams, ypač amerikiečiams žymiesiems žurnalistams, taip uoliai ir daug metų gynusiems Lietuvos teises į nepriklausomybę, JAV Senato ir Atstovų Rūmų nariams, labai rūpestingai ir atkakliai įtaigavusiems JAV vyriausybę atkurtą Lietuvos nepriklausomybę ir jos vyriausybę pripažinti ir padėti jai nusikratyti karinio jungo. Taip pat ir valstybių valdžiom, ypač mažytės Islandijos, pirmosioms Lietuvai nepriklausomybę pripažinusioms ir taip parodžiusioms pavyzdžius didžiosioms. Dėkui ir prezidentui Bush, kurio, nors ir vėliau paskelbtas pripažinimas Lietuvą tvirtiau apgins nuo gal dar ir ne visiškai praėjusio pavojaus iš Rytų.

Tad gyvuok, Laisva ir Nepriklausoma mano Tėvyne, mano Lietuva, džiaukis ir gyvenk laiminga, o su Tavim kartu

Iškilmės ir vizitai Romoje

(Atkelta iš 1 p s l.)

Prezidentas V. Landsbergis susitiko taipgi su Romos lietuviais. Sekmadienį po pamaldų šv. Petro bazilikoje lietuviai susirinko Lietuvos Atstovybėje prie šv. Sosto, kur vyko Sveičio pagerbimui priėmimas. Po ministerio S. Lozoraičio pasveikinimo žodžio, V. Landsbergis ilgoje kalboje supažindino mus su padėtimi Lietuvoje. Pabrėžė, jog daug yra sunkumų įvairaus pobūdžio. Dėl ateities reikia budėti ir bijoti. Bet tikimasi išvairuoti Krašto vairą į pilną pergale. Reikės tačiau, kad žmonės priimtų ir pakeltų būtinas aukas.

Vakarienei svečiai buvo pakviesti ir dalyvavo Kolegijoje. Nuotaika buvo jauki. Turėjome progos gražiai pasivaišinti ir naudingai pasikalbėti.

džiaugiamės ir laimingi esame ir mes, tokie patys Tavo vaikai išeiviai.

40 metų birželio 15 siaubas praėjo amžinai, ir prisiekim neleisti jam sugrįžti. Prisiek ir Tu, Pasauli, nes už mūsų kančias nemaža dalimi irgi esi atsakingas.

Už daug ką esi atsakingas, tačiau vargu ar beapsimoka mum visos teisybės ieškoti. Zinoma, už skriaudas atsisteisti reikės, ieškosim nors dalinio nuostolio atlyginimo, bet tik teisės ir teisingumo pagrindais. Nesieksime nei keršto, nei leismės į raganų medžioklės laukus. Daug ką mum reikės ir užmiršti, daug kam atleisti, daug ko nebematyti ir nebegirdėti. Tačiau norėsime bent kaulus susirinkti ir visa priederama pagarba palaidoti dėl Lietuvos laisvės žuvusių mūsų miško brolių partizanų, Sibire kančiose mirusių tremtinių, kalėjimuose nukankintų ir nužudytų tėvynainių.

Norėsime grąžinti visas žmogiškąsias teises nacių ir bolševikų teistiem mūsų rezistentam ir pogrindžio kovotojam, kentėjusiems dėl paniekinto teisingumo. Nes tai yra mūsų teisė. Tačiau kaip krikščioniška tauta ir civilizuota valstybė, mes gerbsime kiekvieno Lietuvos gyventojoto teises, neprievartausime sąžinės, pasaulėžiūrinių, tautinių, religinių įsitikinimų ir sieksime, kad mūsų valdžios kitataučiams sudarytų tokias pačias sąlygas kaip lietuviams, taip pat saugotų ir gintų jų teises, ir kiekvienas pilietis, lietuvis ar kitatautis, prieš įstatymus būtų lygūs.

Tokios norėkime Lietuvos, laisvam ir nepriklausomam jos ryti išaušus, tad tokią ją visi ir darykim.

(„P.L. 8-9)

Pirmadienį atvyko į Romą ir apstipėjo Kolegijoje vysk. J. Preikšas su prel. J. Juodeliu. Jie dalyvavo Ispanijoje viename suvažiavime. Romoje pabuvo kelias dienas. Antradienį (19.XI) atvyko taip pat vysk. V. Michelevičius. Jis dalyvavo Europos vyskupų Sinode. Deja, neatvyko kard. V. Sladkevičius, nežinant kad buvo labai laukiamas. Jo Šventenybė deda daug vilčių susirinkančiame Europos vyskupų Sinode, ypač tame kas liečia suartėjimą centrinės ir rytų Europos Hierarchų suderintai veiklai krikščioniškos Europos atečiai.

52 milijonai ukrainiečių nubalsuos ne vien Ukrainos, bet ir S. Sąjungos likimą gruodžio 1 d. Jie greičiausiai pasisakys už nepriklausomą Ukrainą. Kai gausite šį laikraštį, jau žinosite rezultatą. Lietuvai irgi yra svarbūs šių rinkimų daviniai, nes stipri nepriklausoma Ukraina pakeistų jėgų stovį Rytų Europoj, ir mūsų kraštas būtų saugesnis.

Published by Val. Čižauskas
38 Coghlan St., Nidre, 3042
President of the Lithuanian
Catholic Federation

ĮVYKIAI

Kretingoje atidaryta katalikiškoji merginų kolegija. Į ją priimamos vidurinių mokyklų absolventės. Po ketverių metų jos taps krikščioniškosios pedagogikos ir psichologijos bakalaurėmis, galės dirbti tikybos mokytojomis, katalikiškų mokyklų auklėtojomis, „Caritas“ veiklos organizatorėmis. Kolegijos auklėtinės studijuoja lietuvių etnokultūrą, mitologiją, folklorą, lietuvių literatūrą, istoriją, psichologiją, tikėjimo pagrindus, krikščioniškąją etiką taip pat mokosi bent dvių užsienio kalbų.

Lietuvos Aukščiausioji Taryba priėmė įstatymą, kuriuo respublikoje įvedamas naujas piniginis vienetas - litas. Jo šimtoji dalis bus vienas centas. Premjeras Gediminas Vagnorius kalbėdamas debatuose dėl nacionalinę valiutą Lietuvoje įvedančio įstatymo projekto, pasakė, jog priėmus įstatymą nebūtinais reikės skubiai įvesti šalyje naują piniginių vienetą. Naujos valiutos įvedimas galės vykti palaipsniškai, pirmiausia susitariant su kaimyninėmis valstybėmis, įskaitant Rusiją ir Sovietų Sąjungą apskritai, dėl tarpusavio atsiskaitymo mechanizmo. Specialiai sudaryta komisija galutinai nustatys laiką, kada Lietuvoje bus įvesta nacionalinė valiuta.

Latvijos Aukščiausioji Taryba nusprendė suvalstybinti visą sovietų kariuomenės nekilnojama turtą respublikos teritorijoje. Sovietų ginkluotosios pajėgos Latvijoje neturi jokios teisės laisvai disponuoti nejudamu turtu prekybiniam sandėriam, šio turto negali parduoti be išankstinio Latvijos vyriausybės leidimo, pasakė Latvijos Parlamento vidaus ir gynybos komisijos pirmininkas Jundzis. Jis pridūrė, kad sovietų kariuomenės naudojamas nekilnojamas turtas yra Latvijos valstybės nuosavybė. Pagal Latvijos Parlamento priimtą sprendimą, sovietų kariuomenė, pasienio sargyba, vidaus reikalų ministerijos daliniai negalės parduoti ar sunaikinti dabar jų naudojamo nekilnojamojo turto o jau įvykę šio turto pardavimai bus laikomi neteisėtais.

Pietų Afrika numato artimiausiu laiku užmegzti su Pabaltijo valstybėmis diplomatinis ryšius. Santykių užmezgimo detales su Pabaltijo vyriausybėmis svarstė šiomis dienomis Pabaltije pirmą kartą lankęsis Pietų Afrikos užsienio reikalų ministras Pik Botha. Po beveik 40 metų pertraukos Pietų Afrika, atsakiusi rasistinės politikos, dabar atkuria santykius ir su kitomis Vidurio bei Rytų Europos šalimis.

Trys Pabaltijo valstybės - Estija, Latvija ir Lietuva vėl priimtos į Tarptautinę Teniso Federaciją. Apie tai pranešė Londone veikiančios Federacijos biuras. Baltijos kraštų teniso žaidėjai prieš karą labai aktyviai reikėsi Federacijos veikloje. Dabar, sugrįžę į Federacijos gretas, Pabaltijo teniso žaidėjai galės dalyvauti ateinančiais metais įvykiančiose Barcelonos olimpinėse žaidynėse, taip pat žaisti kasmet rengiamose teniso tarptautinėse varžybose: Davis'o taurės ir Tarptautinės Teniso Federacijos „FIT“ taurės turnyruose.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mieladažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kituose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

Ir Vakarų komunistams artinasi galas

Reuter korespondento Paulo Taylora nuomone, negaustis Vakarų Europos komunistai gali išnykti kaip partija. Lenino partijos, 1917 m. įsteigusios pirmąją komunistinę valstybę, pralaimėjimas Sovietų Sąjungoje artina ir Europos komunistų galą. Vakarų Europos komunistiniai judėjimai buvo labai populiarūs aštuntajame dešimtmetyje, o dabar jie sparčiai blėsta. Jų salėlydį pagreitino ir demokratinį permainų banga, nusiritusi per Rytų Europą 1989 m. Jos viršūnė - Berlyno sienos griuvimas.

Sovietų komunizmo galas taip pat gali atsiliepti Vakarų Europos intelektualiam ir akademiniam gyvenimui - ten marksizmas vis dar turi įtakos. Kai kurie didieji mūsų amžiaus Europos menininkai ir rašytojai, įskaitant Picasso, Sartre ir Brechtą, buvo komunistai.

Didžiosios Britanijos laikraštis „Independent“ teigia, kad Gorbačiovas pradėjo naują intelektualinę erą Vakaruose. Didžiąją mūsų šimtmečio dalį Vakarų intelektualinis ir moralinis gyvenimas sukosi ginčijantis apie marksizmą ir jo iškreiptą įsikūnijimą.

Politikos ekspertų nuomone nėra viena Vakarų Europos komunistinė partija - ar reformistinė, ar stalininio tipo - neišvengė nuosmukio mažėjant jos socialiniam pagrindui - proletariatui.

Italijos komunistai, vis dar gausiausia Vakarų Europos komunistų organizacija (1,3 mln. narių), atsiribojo nuo Maskvos dar 1968 m., kai Sovietų invazija sutriuškino Aleksandro Dubčeko komunistus reformatorius. Pernai Italijos komunistų partija pakeitė savo pavadinimą į Kairiųjų demokratų, o pjautuvą ir ktįjį - ažuolo medį, tuo simbolizuodami savo poslinkį social-demokratijos pusėn.

Italijos komunistų laikraštis „L. Unita“ redaktoriaus nekrologe sovietų komunistų partijai rašo: „Zmonių lygybės idėją konkretus komunizmas atsikyrė nuo laisvės ir demokratijos, kūrė autoritarizmą ir represinį politinį režimą“.

Aštuntojo dešimtmečio viduryje, vadovaujant Enricui Berlinguerui, Italijos komunistai buvo klestėjimo viršūnėje. Tada jie laimėjo daugiau kaip 30 proc. rinkėjų balsų. Iškart pasigirdo kalbų apie „istorinį kompromisą“ - valdžios pasidalijimą su valdančiąja Krikščionių demokratų partija. JAV sunerimo, nors Italijos kairieji taip niekada ir neįėjo į vyriausybę. Kairiųjų demokratų partijos vadovas Achille Occhetto iš visų jėgų stengiasi pakelti partijos populiarumą, kuris jau 15 metų krenta. Nuosmukis

Vilniuje, naujos palaimintojo arkivyskupo Matulaičio bažnyčios statybvietėje, vyskupas Juozas Tunaitis pašventino ir į pamatą įmūrijė kartinį akmenį. Įskilmėse dalyvavo vyriausybės ir miesto valdžios atstovai, kaimuninių parapijų kunigai, Viršuliškių, Justiniškių ir Pašilaičių mikrorajonų tikintieji. Ypatingai gausiai dalyvavo jaunieji šių Mikrorajonų parapijiečiai.

Shevardnadzė vėl perėmė sovietų užsienio r. ministerio vietą, bet gal per vėlai: nėra unijos, nėra ką atstovauti.

prasidėjo tada, kai ši partija dar buvo Eurokomunistinio judėjimo švyturys. Tačiau Italijos Kairiųjų demokratų partija ir dabar tebėra antra didžiausia šalies politinė jėga. A. Occhetto turi viltį, kad sovietų komunizmo baigtis gali suteikti impulsą Kairiųjų demokratų partijos ilgai siektai konsolidacijai su Italijos socialistų partija.

Prancūzijoje sovietų partijos žlugimas išryškino naujus reikalavimus, kuriuos kelia reformatoriai. Kietos rankos komunistų partijos kritikai reikalauja nuodugnaus partijos valymo. Jie teigia, kad partija, rėmusi sovietų intervenciją į Afganistaną ir be entuziazmo sutikusi Gorbačiovo demokratines reformas, vis dar yra centralizmo šalininkė ir laikosi pažiūrų, labai artimų 1960 m. Maskvos nuostatoms.

Prancūzijos komunistų partija įėjo į vyriausybę 1981 m., po prezidento Francois Mitterrando pergalės, kaip Socialistų partijos partnerė, bet keturi komunistų

ministrai turėjo labai mažai valdžios ir po 3 metų paliko postus, kaltindami prezidentą nukrypus į dešinę. Vis dėlto 25 nacionalinės asamblėjos deputatai padėjo socialistų vyriausybei išlaikyti likusius 2 metus. Prancūzijos komunistai, 1946 m. gavę 28 proc. balsų ir daugiau kaip 20 proc. 1960 m., dabar vargiai begali laimėti 7 proc. rinkėjų balsų. Kaip ir Italijoje, Prancūzijos komunistų partijos didžiausia atspara - komunistų vadovaujama profsąjungų federacija.

Portugalijos komunistai beveik užgrobė valdžią po 1974 m. revoliucijos, padedami armijos karininkų. Vadovaujama kietos rankos šalininkų veterano Alvaro Cunhalo, PKP buvo viena iš dviejų Europos partijų, atvirai sveikinusių valstybės perversmą prieš Gorbačiovą. Ji nedelsdama pavadino pučą „atsakymų antisocialistinėms jėgoms ir reaktionieriams“.

1979 m. būdama populiariausia PKP bendruosiuose rinkimuose

laimėjo 19 proc. balsų, bet 1987 m. - tik 12 proc. O dabar, apklausos duomenimis, ši partija teturi vos 10 proc. rėmėjų.

Ispanijos komunistų partija, kovojusią Respublikos pusėje, kuri pralaimėjo 1936-1939 m. pilietinį karą, po fašistų diktatoriaus Francisco Franco mirties 1975 m. užtemde Felipės Gonzalezo Socialistų partiją. Ispanijos komunistai patyrė šioji tokį atgimimą, kai įėjo į Kairiųjų demokratų aliansą. Jo generalinis sekretorius Julijo Anguita pasakė, kad sovietų partijos žlugimas gali sukelti autoritarinį dešiniųjų režimą. „Žodžio „komunistas“ atsisakyti dar neverta“, - pasakė jis.

Graikijos komunistai buvo smarkiai puolami reformatorių ir spaudos už tai, kad palaikė valstybės perversmą Sovietų Sąjungoje. Tai buvo įvertinta kaip trečiosios didžiausios šalies partijos politinė savizudybė. Tuo pačiu metu, kai didžioji pasaulio dalis pasmerkė perversmą prieš Gorbačiovą, Graikijos komunistų partija sveikino jį kaip „pozityvų žingsnį atgaivinant socializmą“.

V.S. (L.Aidas Nr. 179)

Baltijos tautos yra Europos dalis, ir ji privalo stengtis, kad Estija, Latvija ir Lietuva greičiau grįžtų į jos bendriją. Šiuos žodžius spaudos konferencijoje gausiam žurnalistų ir kitų svečių būriai pasakė grįžę iš Lietuvos Prancūzijos parlamentari M.Pelchat'as ir C.Huriet'as.

Pabrėžęs visiems žinoma tiesą, kad Prancūzija niekuomet nepripažino Lietuvos aneksijos, M.Pelchat'as komunikate spaudai pažymėjo, kad Prancūzija privalo daug kuo padėti - aukštųjų mokslų, kultūros, sveikatos apsaugos srityse. Tačiau šiandien svarbiausia Prancūzijos pareiga - imtis iniciatyvos įtvirtinti Baltijos šalių nepriklausomybę ir įtraukti į šį procesą visas 12 Europos bendrijos šalių.

- Baltijos tautos tikisi paramos, - atsakydami į žurnalistų klausimus, kalbėjo deputatai. - O mūsų draugai lietuviai gerokai nusivylę. Todėl grįžę iš Lietuvos parlamentari kreipėsi į Prancūzijos vyriausybę, Senatą ir Nacionalinę Asamblėją, ragindami imtis konkrečių darbų Baltijos teisėtai išrinktiems parlamentams ir jų vyriausybėms bei vadovams remti. Pastaruoju metu Prancūzijoje jaučiamas skirtumas tarp vyriausybės ir daugelio abiejų parlamentų narių

RŪPINTIS TURI EUROPA

nuomonių. Baltijos šalis remiančių grupių Senate ir Nacionalinėje Asamblėjoje pareiga - palenkti ir vyriausybę. Šią veiklą vaisingai pradėjo baltų siekius remiančių deputatų grupės. Jie nemažai nuveikė, kad šalies provincijose kiltų kultūrinių ir dvasinių ryšių ieškojimas, bendradarbiavimo su įvairiais Baltijos šalių regionais banga.

Aukštieji mūsų bičiuliai pažadėjo tvirtai siekti baltų nepriklausomybės atkūrimo, sidlyti vyriausybei imtis įvairių politinių kombinacijų. Efektyvus svertas būtų ekonominės pagalbos įšaldymas, atsakingų už kraujo praliejimą Lietuvoje asmenų

paskelbimas, tarptautinės arba Europos šalių komisijos įvykiams Baltijos šalyse tirti įsteigimas. Prancūzija turi pasimokyti iš Šiaurės šalių tarybos ir Baltijos respublikoms teikti tiesioginę paramą, sudaryti su jomis įvairialypio bendradarbiavimo sutartis.

- Mes vos grįžę iš Lietuvos susitikome su šalies prezidentu F.Mitterand'u, - pasakė baigdamas M.Pelchat'as. - Prezidentui ir vyriausybei pareiškėme: Prancūzija neturi laukti, kol Baltijos šalių nepriklausomybę ir vyriausybės pripažins M.Gorbačiovas. Ji privalo pradėti pati.

Leonas Teiberis („L. A.“ Nr. 059)

LAT Pirmininko pavaduotojas Urugvajuje

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas Bronius Kuzmickas užbaigė trijų dienų vizitą Urugvajuje, kur pasimatė su respublikos prezidentu, užsienio reikalų ministru, kitais Urugvajaus vyriausybės nariais, susitiko su vietos lietuvių bendruomene. Per spaudos konferenciją sostinėje Montevideo, Juzmickas, atsakydamas į vieno

žurnalistų klausimą, ar Lietuva būtų pajėgi už atsiskyrimą nuo Sovietų Sąjungos sumokėti Maskvai ekonominę kompensaciją, taikliai pateikė kitą klausimą, būtent, kas sumokės Lietuvai už jos patirtus milžiniškus ir ne tik ekonominius nuostolius, kuriuos kraštui padarė daugiau negu penkiasdešimtmetį trukusį žiauri okupacija, kas atlygins už deportuotuosius ir žuvusiuosius lietuvius? S. Sąjungai mes nesame nė cento skolingi, pasakė Kuzmickas, primindamas, kad tarp dviejų pasaulinių karų nepriklausoma Lietuva buvo ekonominiai pažangi valstybė, atsiėmusi aukštą gyvenimo lygį. Lietuvos valiuta buvo viena stipriausių pasaulyje. Visa tai sugriovė sovietinė okupacija. Nepriklausomybę atkūrusi Lietuva paveldėjo iš sovietų katastrofišką padėtį, pasakė Kuzmickas, atkreipdamas urugvajiečių žurnalistų dėmesį į milžiniškas aukas, kurių pareikalavo kova už laisvę ir nepriklausomybę. Paskutiniai kovotojai už laisvę žuvo dar šiais metais. Kuzmickas išreiškė viltį, kad Vakarų pasaulis padės Lietuvai įtvirtinti sunkiai iškovotą nepriklausomybę, atkurti sugriautą ekonomiką, atitaisyti per okupacijos laikmetį įvairiose gyvenimo srityse padarytą žalą.

Palaimintojo Jurgio Matulaičio garbei pastatyta koplyčia jo gimtinėje - Lūginės k., Marijampolės aps., ir pašventinta 1991 m. liepos 14 d.

Paskelbtas šventuoju kun. Juozapas Rapolas Kalinauskas

POLITIKOS SESELIUOSE

Popiežius Jonas Paulius II šv. Petro bazilijoje aukojo iškilmingas šv. Mišias, kurių metu Bažnyčios šventuoju paskelbė praėjusiam šimtmetyje gyvenusį, Vilniuje gimusį sukilėlių, Sibiro tremtinį, vienuolį karmelitą kunigą Juozapą Rapolą Kalinauską. Kanonizacijos Mišias drauge su šv. Tėvu koncelebravo Vilniaus

arkivyskupijos valdytojas vysk. Juozas Tunaitis, Lenkijos primas kard. Glemp, Krokuvos arkivyskupas kard. Macharski, Maskvos apaštalinis administratorius arkivyskupas Tadas Kondrusevičius, karmelitų ordino vadovai. Mišiose, tarp kitų dalyvavo, vakar į Romą atvykęs Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, Lietuvos ambasadorius Washingtono ir atstovas prie Apaštaltų Sosto Stasys Lozoraitis, Lenkijos prezidentas Lech Wałęsa.

Po Evangelijos tartame žodyje šv. Tėvas pirmiausia pasveikino pamaldose dalyvavusius Lietuvos ir Lenkijos delegacijos bei iš įvairių pasaulio kraštų atvykusius maldininkus. Brangūs broliai atvykę iš jau laisvos Lietuvos, - kalbėjo šv. Tėvas, - sveikinu jus, visus Lietuvos vyskupus, kunigus, pasauliečius tikinčiuosius ir nuoširdžiai laiminu visą jūsų brangią tėvynę. Toliau Jonas Paulius II kalbėjo: Į šią dieną Bažnyčios šventuoju skelbiamo Juozapo Rapolo Kalinausko lūpas galime įdėti tautų apaštalo šv. Pauliaus žodžius: „... aš veržiuosi pirmyn, į tikslą, siekiu laimikio aukštą, kurio Dievas kviečia siekti Jėzuse Kristuje“. (Fil. 3.13-14). Toks siekimas, toks veržimasis pirmyn, reikalauja didelio pasiaukojimo, didelio uolumo ir nuolankumo. Šv. Rapolas Kalinauskas, nė kiek neabejodamas žengė šiuo apaštalo Pauliaus nurodytu keliu. Paliko viską ką turėjo ir veržėsi pirmyn, siekė laimikio aukštą. Tad, džiaukis Vilniau gimtasis šventojas mieste su Aušros Vartų šventove, džiūgauk žemiškoji Rapolo tėvynė, nes štai tavo sūnus žengia į altorių garbę. Džiūgauk karmelitų bendrija, dvasine Rapolo šeima, nes tavo sūnus tapo brandžiu dangaus karalystės vaisiumi.

Šiandien šv. Petro bazilijoje į altorių garbę iškilmingai pakeltas karmelitas kunigas Rapolas Kalinauskas gimė 1835 metais Vilniuje, bajorų Kalinauskų (Kalinoski) šeimoje ir buvo pakrikštytas Juozapo vardu. Jo religiniam auklėjimui daug nusipelnė pamotė Zofija Putkameraitė, - giliai tikinti ir jautri moteris, garsėjusi to meto Lietuvos visuomenėje savo labdaros darbais ir pamaldumu.

Juozas Kalinauskas jausnytėje mažai kuo skyrėsi nuo savo bendraamžių - jo ankstyvoji biografija tipiška 19a. pirmos pusės Lietuvos bajoriui. Juozapas baigė Vilniaus bajorų institutą ir nuo 1853 metų mokėsi Peterburgo Karo inžinierių akademijoje, kurią baigęs gavo to pačio aukštojo mokykloje dėstytojo vietą. Tarnavo caro armijos inžinieriniame dalinyje. Studijų ir tarnybos metais pergyveno gilią pasaulėžiūrinių

krizę, kurios metu jaunas ir geras karjeros perspektyvas turintis karininkas, kiek galime spręsti iš jo užrašų ir dienoraščio, iš pagrindų permastė ir išgyveno Dievo ir žmogaus santykį. Šita krizė paskatino Kalinauską keisti savo gyvenimo būdą ir bandyti gyventi pagal Evangeliją. „Viešpaite, jeigu man suteikti gyvenimą, padaryk, kad gyvenčiau tik Tau, kad kiekvienas mano poelgis būtų Tavo meilės įkvėptas“ - rašė tais metais Juozapas Kalinauskas. Tarnaudamas carinėje armijoje Kalinauskas rūpinosi neturtingais, lankė ir šelpė kalinius bei ligonius, bandė padėti jiems netik materialiai bet ir dvasiškai. Karinė tarnyba vis labiau jį vargino, nes jaunuolis vis dažniau galvojo apie kunigo ir vienuolio kelią. Tuo pačiu metu patriotiškai nusiteikę tautiečiai pabandė Kalinauską įtraukti į konspiracinę veiklą, bet iš pradžių jis atsakė. Tačiau vėliau, po ilgų svarstymų apie žmogiškas ir pilietines pareigas, Kalinauskas sutiko prisidėti prie pagrindinės veiklos, dalyvavo paskutiniuose 1863 metų sukilimo parengimo darbuose ir buvo paskirtas Lietuvos karo skyriaus viršininku. Sutikdamas dalyvauti sukilime Kalinauskas išsiryžo kad spręs grynai karinius reikalus ir nesikiš į sukilimo propagandą bei mirties baismės skyrimą. Jo laiškei, rašyti sukilimo metu, liudyja, kad Juozapas Kalinauskas turėjo sunkių moralinių problemų, kad jis labai pergyveno dėl sukilimo aukų ir rūpinosi, kad kuo mažiau žmonių nukentėtų. Sukilimui pralaimėjus, 1864 metais buvo areštuotas ir tardymo metu, stengdamasis gelbėti kitus savo bendražygius, prisimė sau visą kaltę. Buvo nuvestas mirti, bet giminės išrūpino jam bausmės sušvelninimą - sušaudymas buvo pakeistas 10 metų katorgos darbu.

Kelyje į Sibirą Kalinauskas rūpinosi kitais tremtiniais, stengėsi padėti pinigais ir maistu, slaugė susirgusius. Savo įkalinimą jis vertino kaip ilgą rekolekciją, kaip pasirengimą kunigo ir vienuolio gyvenimui. Skaitė teologijos knygas, mokėsi prancūzų ir anglų kalbų, jo dvasinis gyvenimas tuo metu darėsi vis gilesnis. „Pasaulis gali atimti iš manęs viską“ - rašė jis katorgoje, „bet niekada nepajėgs atimti iš manęs maldos.“ 1866 metais Kalinauskui buvo sušvelninta bausmė ir katorga jam buvo pakeista nutėmimu. Jis apsigyveno Irkutske, parapijos mokykloje mokė neturtingų tremtinių vaikus. 1874 metais Kalinauskas buvo amnestuotas, grįžo į Vilnių, aplankė namiškius, o paskui per Varšuvą išvyko į Paryžių, kur jį pakvietė kunigaikštis Cartoryskis. Trejis metus Juozapas buvo Augusto Cartoryskio auklėtoju. Tuo metu galutinai subrendo jo pasiryžimas stoti į vienuolyną. 1877 metais jis buvo priimtas į karmelitų noviciatą Grace, Austrijoje. Per įvilktuves Kalinauskas gavo šv. Juozapo Rapolo vardą. Kunigystės šventimus gavo 1882 metais Černos visuolynė, netoli Krokuvos, ir tais pačiais metais buvo išrinktas vienuolyno vyresnioju. Kunigas Rapolas Kalinauskas uoliai ėjo visas

jam pavestas pareigas, rūpinosi savo bendruomenės dvasiniu gyvenimu, jo bendraamžiai gerbė ir vertino jį kaip giliai dvasingą ir labai veiklų sau, bet atlaikydami kitiems ganytoją. Dar gyvam esant Krokuvos apylinkių žmonės laikė jį šventu. Mirė tėvas Rapolas Kalinauskas 1907 metais, lapkričio 15 dieną. Jo beatifikacijos procesas buvo pradėtas 1934 metais, 1980 metais dekretu buvo patvirtintas jo dorybių heroizmas. 1983 metais Bažnyčia pripažino stebuklingą kun. Vladislavo Misiaus, sirgusio kaulų užtarimo, pagyimą. Tais pačiais metais, antrosios savo ganytojiškos kelionės į Lenkiją metu, birželio 22 dieną Krokuvoje popiežius Jonas Paulius II kun. vienuolį Rapolą Kalinauską paskelbė palaimintuoju.

Šiandien Bažnyčia iškilmingai pripažino jo šventumą. Tokiu būdu Bažnyčia švinstato tikintiesiems Rapolą Kalinauską kaip Kristaus mokinį, kaip nuoseklų Jėzaus sekėją. Juozapas Rapolas Kalinauskas - inžinierius, patirtas, tremtinys, mokytojas, kunigas ir vienuolis visą savo gyvenimą ėjo prie Dievo. Savo kančias jis sugebėjo perkeisti į Dievo ir artimo meilę, kurią paliudijo tarnavimu bei atsidavimu. Rapolo Kalinausko gyvenimo kelis vedė jį per visą Europos kontinentą - nuo Vilniaus iki Sibiro tyrų, nuo Irkutsko iki Paryžiaus ir Krokuvos. Šio šventojas asmuo mūsų laikams liudyja žmogiškąjį solidarumą, kurio pagrindas glūdi tikėjime į Jėzų Kristų. Siuo metu, kai pergyvename tokį svarbų ir sunkų laikotarpį, kai ištisios tautos ir milijonai žmonių ieško savojo kelio ir savosios paskirties istorijoje, Rapolo Kalinausko asmuo gali būti vienu iš orientyrų ir pavyzdžių XX a. pabaigos krikščionims. LRTV

Katalikų Bažnyčios atgimimas, filme, Rytų Europoje

Spalio dvidešimtają, per Amerikos ABC televizijos tinklą buvo rodomas dokumentinis filmas apie katalikų Bažnyčios atgimimą Rytų Europoje po keturiasdešimt metų komunistinės priespaudos. Filme nagrinėjamas Bažnyčios vaidmuo praityje, dabartyje ir ateityje, keturiuose Rytų Europos šalyse - Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Vengrijoje ir Lietuvoje. Lietuvai skirtose filmo dalyje ypač žvelgiama į „Caritas“ labdaros organizacijos veiklą ir į šio sambūrio pirmininkę Albiną Pajarskaitę. Filmo autorius ir režisierius Martin Doblmeier yra pagarsėjęs filmine kūryba, kuri iškelia religijos įtaką visuomeniniam gyvenimui ir visuomenės įtaką religinei praktikai. Filmą apie katalikų Bažnyčios atgimimą Rytų Europoje finansavo Jungtinių Amerikos Valstybių katalikų episkopatas, tautinė amerikiečių Bažnyčių taryba, žydų teologinė seminarija ir baptistų kongregacija. Lietuvių katalikų religinė šalpa ir Lietuvių informacijos centras New Yorke padėjo režisieriui Doblmeier parengti filmo dalį apie Lietuvą.

Pulk. Viktoras rašo sovietų komunistiniam laikraštį „Komsomolskaya Pravda“, kad dabar esantis reikalingas „šoko“ gydymas, bet ne laisvoji rinkta. Sako jis, kad džiaugiamės laisve ir demokratija nesuprasdami, kad tas baigsis kraujo praliejimu ir chaosu.

Spalio mėn. 30 d. atvyko į Estiją sovietų militarinis transportas, ir dar atvažiuos keturi panašūs, nors tai prietarauja susitarimui su nauju sovietų armijos vadu, kad į Estiją bus sustabdytas naujų karių siuntimas. Transportas atvyko iš Kazachstano ir pervažiuo sieną nepaisydamas estų sienų pravažiavimo nuostatų.

Garbačiovui nesiseka sutaikinti Azerbaidžaną su Armėnija, Kaukazo respublikas, kurios ruošiasi atviram karui dėl autonominės Nogorno-Karabakh srities, kurioje gyvena armėnai. Šią sritį valdo Azerbaidžanas, kuris vienšališkai panaikino jos autonomiją statusą. Azerbaidžaniečiai yra musulmonai ir gauna ginklų iš Turkijos. Armėnai - katalikai. Jei kiltų tarp jų karas, jis būtų žymiai didesnis už vykstantį Jugoslavijoje tarp serbų ir kroatų.

Izraelio ministerių kabinetas nutarė nesiųsti savo atstovo į derybas su arabais, kurios turi prasidėti gruodžio 4 d. Zydai sako nepriimsią iš S. Amerikos įsakymų eiti derėtis į Vašingtoną. Baltųjų Rūmų pranešėja informavo, kad derybos prasidės, kaip buvo numatyta gruodžio 4 d., nežiūrint ar Izraelis dalyvaus jose ar ne. Santykiai tarp Amerikos ir Izraelio pasikeitė žydam neigiama kryptim.

Lietuvoje naftos kainos pakilo nuo 50 kapeikų iki 4 rublių ir jos pardavimas yra apribotas. Galvojama pradėti pardavinėti tik 3 dienas per savaitę. Prie naftos stočių stovi 5 km. ilgio automobilių eilės.

Lietuvos prokuratūra perėmė tyrimą dėl spaudoje paskelbtų žinių, kad Nepriklausomybės partijos pirmininkas Cepaitis, kuris esąs ir Landsbergio politinis patarėjas, yra KGB agentas mūsų parlamente.

Pagal neoficialias žinias, Lietuvos žemės ūkyje jaučiasi betvarke, nes kolchozų darbuotojai nėra tikri dėl valstybinių ūkių ateities ir per daug nesirūpina apie tvarkos palaikymą tuose ūkiuose.

Maskva susitarė su Afganistano partizanų atstovais, kad Afganistano prezidentas M. Najibullah turi perduoti valdžią „Islamų“ laikinai vyriausybei, kuri valdys šį kraštą iki sekančių laisvų rinkimų. Reiškia Maskva čia kapituliuoja.

Kandidatų į prezidentus lenkynėse žada dalyvauti visiem žinomas amerikietis žurnalistas, buvęs prez. Reagano patarėjas turėjęs atsistatydinti dėl žydų lobistų puolimų, Pat Buchanan. Jis buvo nusistatęs prieš Persijos įlankos karą ir daug mažiau palankus Izraeliui.

Žinomas amerikiečių žurnalistas, istorikas ir politikos analistas Gore Vidal televizijos pasikalbėjime pasakė, kad Persijos įlankos karą Bush'as pradėjęs nukreipimui tautos dėmesio nuo krašto vidaus problemų. Dar pridėjo, kad Amerikos dolerio vertė kris ateinančią vasarą.

Gyvybės auka - tautos gyvybė

Tiem, kurie augo su 1918-ųjų nepriklausoma Lietuva ir matė savą kariuomenę, o kiek vėliau gal teko joje atlikti ir karinę prievolę, - visą gyvenimą buvo veikiami įstrigusių neišdildomų įspūdžių, daugelio mažios reikšmės, bet didelio poveikio prisiminimų. Viskas tartum taip įsiliejo į kraują, kad tie pergyvenimai dažnai tapo nebeatskirama jo paties dalimi. Anuomet vaikams ir paaugliams savoji kariuomenė buvo tartum kokia aukštuma, kurios siekė ne vienas patriotiškai nusiteikęs jaunuolis. Kad būtų sankirčio tarp idealistinio nusiteikimo ir tikrovės, reikia pripažinti. Bet kur gi jo nėra? Be to, kario laikyseną visur ir visais laikais saistė (ir tebeaiso) klusnumas savo vadovybei, kuri savo ruožtu priklausė krašto vyriausybei, nustatinėjusiai politinius ėjimus. Antrojo pasaulinio karo išvakarėse Lietuva paskelbė neutralitetą, kaip vienintelę tuometinę išeitį, atremtą į tarptautinę teisę. Deja, diktatūrinių režimų grobuonyje buvo jau nusistatę nebeprapažinti tarptautiniai teisių, pasirašytų sutarčių. Jie tepripažino jėgą, kuria pasitikejo

kaip realia priemone siekti užsibrėžtų tikslų. Ir šiuose didžiųjų kaimynų siekiuose mes buvome sutriuškinoti, paniekinti ir pavergti. Mūsų kariuomenė pergyveno ne tik okupaciją, bet ir gilią moralinę tragediją. Nuginklavimas, suiminėjimai, kalinimai ir trėmimai iš vienos pusės ir „liaudies kariuomenės“ steigimo komedija, XVI-tosios lietuviškos divizijos apgaulingos parodijos skaudžiai palietė kiekvieną kari, tarnavusį tuo valstybės griuvimo metu. Prie viso to prisidėjo dar ir savųjų priekaištai, kad nė vienas šūvis neiššautas plūstant bolševikams į Lietuvą.

Šiandien vis plačiau pripažįstama ir aiškinama, kad tos moralinės tragedijos dūriai namaža dalimi prisidėjo prie karių apsisprendimo partizaniskomis sąlygomis ginklu priešintis ir mėginti kontroliuoti kraštą, antrą kartą bolševikams okupuojant Lietuvą. Apie tą bausių partizaninių kautynių kone dešimties metų laikotarpį vis daugiau rašoma, pasakojama. Lietuvai laisvėjant ir jau nepriklausomybę atgavus, vis daugiau išdygsta žuvusių partizanų primenančių kryželių,

ant kapų vis daugiau uždedama gėlių. O svarbiausia - vadinamoji beprasmiška kova šiandien liudija gilią prasmę. Paaugota gyvybė už tėvynės laisvę nedingsta - ji pereina į visos tautos gyvybę. Ir juo daugiau gyvybės aukų, juo stipresnė tauta. Tą teigimą mums parvirtina parlamento rūmų gynėjai Vilniuje, Lietuvos sienų saugotojai Medininkuose. Po kiekvieno priešio įtūžio ir atviro nuogolaisvės gynimo tauta glaudėsi, pamiršdama nesutarimus, ginčus ir nepasitenkinimus. O tai jau pirmaujantis ženklas, rodantis subrendusį tautinį sąmoningumą. Kas paskys, kiek tautos laisvei dar reikės gyvybės aukų? Vienas dalykas aiškus - reikia budėti ir tikėti, kad kovoje dėl laisvės lemia ne moderniškai ir gausūs ginklai, bet nebijojimas už tėvynę mirti. Su šia mintimi rikiuojasi ir atstatomos Lietuvos kariai. O Lapkričio 23-čioji tepavirsta amžinu paskatinimo ir pasiryžimo simboliu. Vienaip ar kitaip posėdžių kambariuose mes galim aptarti militarizmą, bet, kai reikia laisvę ginti, einame ir nuogomis rankomis.

C.S. („T.Z.“ Nr. 47)

Algirdo Brazausko nuomonė apie dabartinę padėtį Lietuvoje

Buvusios Lietuvos komunistų partijos, dabar demokratinės darbo partijos sekretorius Algirdas Brazauskas, vizito Romoje metu davė interviu Italijos buvusių komunistų, dabar kairiųjų demokratinės partijos, dienraščiui „Unita“. Atsakydamas į žurnalisto klausimus, Brazauskas itin niūromis spalvomis pavaizdavo dabartinę Lietuvos padėtį, pasakė, kad Lietuva pergyvena labai sunkų laikotarpį, ekonomija krizėje, kyla kainos, siautėja politinė kova, kitaminčiai, arba disidentai, kaip sakė Brazauskas, baudžiami, žmonės netenka darbo vien dėl to, kad yra komunistų partijos nariai, vis sudėtingesni valdžios santykiai su tautinėmis mažumomis, ypač su lenkais, visuomenėje plinta nepasitenkinimas ir dėl to blėsta entuziazmas dėl atgautos nepriklausomybės. Atsakydamas į kitą žurnalisto klausimą, Algirdas Brazauskas primygtinai tvirtino, kad Lietuva turinti palaikyti ypač tamprius ryšius su Sovietų Sąjunga su kurios ekonomika Lietuva yra tampriai susijusi. Brazausko nuomone, jei Lietuvos ekonomikai ryšiai su naująja Sąjunga bus gerai įtvirtinti, tuomet bus galima geriau panaudoti iš Vakarų gaunamą pagalbą, bet, Brazausko įsitikinimu, Vakarų pagalba pasieks Lietuvą tik tuomet, kai šalyje bus geriau išryškinta politiniai - socialinė padėtis. Brazausko įsitikinimu, Gorbačiovas gerai supranta lietuvių tautos aspiracijas, bet turėjęs skaitytis su Lietuvos nepriklaomybę nepritariančia sovietų kompartija. Kaltinimai Gorbačioviui esą nepagrįsti. Brazauskas pasakė, jog Lietuvos demokratinė darbo partija nesutinka, kad nepriklausomybės idėja monopolizuotų dešiniojos jėgos, buvusiai kompartija draudžiama pasinaudoti televizija ir radiju, dešinieji kontroliuoja spaudos agentūras, buvusi kompartija išstumta iš visuomeninio gyvenimo. Į žurnalisto klausimą, ar visai tai reiškia, kad demokratija Lietuvoje tebėra silpna, Algirdas Brazauskas atsakė: vargu, ar iš viso tai galima vadinti demokratija.

Kam reikalinga lietuvių kalba išeivijoje

(Jaunimo konkurse III premiją laimėjęs rašinys)

Rašo Rima Polikaitytė

Dievas, sukūręs nepaprastai daug tautybių, sukūrė ir turtingą pasaulį. Įvairios kalbos yra didelis žmonijos turtas, kurį kiekviena tauta turi vertinti ir mylėti. Jei tauta užmiršta savo gimtąją kalbą, ji nusikalsta, nes nuskurdina pasaulį.

Lietuvių kalba yra mums duota Dievo dovana. Per šimtmečius mūsų protėviai ją brangino ir kovojo, kad kalba neišnyktų. Jie gerai žinojo, kad kalba yra tautos gyvybė. Tauta bus gyva tol, kol jos nariai išlaikys gyvą žodį - savo gimtąją kalbą. Gyvas žodis - tai kasdien vartojama lietuvių kalba šeimos ir draugų tarpe. Gyvas žodis - tai rašyta kalba lietuviškose knygose, žurnaluose ir laikraščiuose. Gyvas žodis - tai dainuojama ir giedama kalba.

Mes turime didelę atsakomybę ir pareigą dabar išeivijoje, kad mūsų pavergtos tautos dvasia neužgestų. Privalome savo mintimis ir darbais su meile tą dvasią palaikyti. Ypač ant jaunimo pečių krinta ta didelė našta, nes į mus sudėtos visų viltys. Gyvendami dvejose aplinkose, kartais pradedame abejoti, ar reikalinga lietuvių kalba. Dažnai klausiam, ką lietuviybė mums „duoda“.

Mūsų proseneliai, šimtus metų kovodami už Lietuvos laisvę, nieko „negavo“. Jų laukė tik persekiojimai, kančios ir net mirtis. Bet jų širdyse degė didelė meilė savajam kraštui ir savajai kalbai. Lietuvos poetai ir dainiai įkvėpė kovos ryžtą. Motinos slaptai mokė vaikus skaityti. Vyrai knygnešiai naktimis slapta gabeno iš užsienio į Lietuvą draudžiamą spausdinti lietuvišką žodį - knygas. Kariai savanoriai ėmė ginklą į rankas. Su begaline kantrybe ir nesibaigiančiu pasišventimu jie visi iškovojo Lietuvai laisvę.

Dabar rusai komunistai vėl mūsų kraštą drasko. Visiems žinoma, kad pavergtoje Lietuvoje priešas

visokiais būdais stengiasi nuslopinti lietuvių kalbą. Visur įvedama rusų kaba, nes jie gerai žino, kad tautos dvasia silpnės, kai kalba bus mažiau ir mažiau vartojama.

Mes, išeivijos lietuviai, turime lietuvių kalbą ne tik branginti ir mylėti, bet galime ją didžiulius. Lietuvių kalba yra seniausia iš gyvųjų Europos indoeuropiečių kalbų - ji daugiau kaip septynių tūkstančių metų senumo. Lietuvių kalbos senumą, turtingumą bei gražumą pabrėžia viso pasaulio mokslininkai. Ji yra svarbi visiems besimokantiems svetimų kalbų. Be to, lietuvių kalba yra dėstoma daugelyje pasaulio universitetų.

Lietuvių kalba reikalinga mums, visiems išeivijos lietuviams. Su meile prisimindami mūsų protėvių kalbos garbingą praeitį ir grožį, mes

jauciame pareigą lietuvių kalbą gerai išmokti ir vartoti, kad ji liktų gyva.

Prieš beveik šimtą metų, tautos žadintojas dr. Jonas Basanavičius rašė: „Tautos dvasia - gyvas žodis, ir mes, lietuviai, turime tą šventą dvasią savo mintimis, darbais palaikyti. Kitaip mes susilauksime bočių vėlių rūstybės, ainių praeikimo“. Šiuos žodžius Basanavičius skyrė anų laikų lietuviams, kai buvo pavojus, kad lietuvių tauta gali išnykti. Tačiau tie žodžiai yra prasmingi šiandien ir mums, lietuviams išeivijoje.

Kenčianti Lietuva laukia laisvės. Ji neišnyks. Ji tikrai laisvės sulauks, nes lietuvių tautinė sąmonė yra gyva. Lietuviškas žodis yra branginamas ne tik Lietuvoje, bet pasklidęs po plačiausias pasaulio šalis.

(„Laiškai lietuviams“ vol. XXXIX, No. 9)

Lietuvos jaunimo grupė, 1989 metais iškėlusį trispalvę Gedimino pilies bokštė Vilniuje

Nuotr. H. Paulausko

Adomui Jakštui atminti

Šių metų vasario 19 dieną suėjo lygiai 50 metų nuo Adomo Jakšto - Aleksandro Dambrausko mirties. Gimęs 1860 m. rugp. 8 d., pora metų anksčiau už Maironį, Adomas Jakštas išgyveno dar šeštą metų po jo mirties (1938 m.).

Maironis ir Jakštas - tai du priešingi poliai: pietų ir šiaurės, tai du klimatai: šiltas ir šaltas, žinoma, ne be išimčių. Maironį palaidojus Kauno Katedros Bazilikos pietų šone, A. Jakštas, jo paties pageidavimu, palaidotas šiauriniame šone. Maironis leido savo poeziją „Pavasario balsų“ vardu, Adomas Jakštas savo vieną rinkinį išleido „Rudens aidai“ vardu.

Abu išaugę „Aušros“ ir „Apžvalgos“ gaidynėje, mokslus ėjo Petrapilio dvasinėje seminarijoje, vėliau buvo Kauno Kunigų seminarijos profesoriai. Maironis ėjo į tautą tik savo kūryba, vengė visuomeninės veiklos, viešu paskaitų, diskusijų, gi Jakštas, nors irgi rašė ir spausdino eilėraščius, buvo labai aktyvus katalikiškų organizacijų steigėjas, veikėjas, čia gilus mokslininkas, matematikos problemų sprendėjas, čia paprastų tarnaičių zitičių paskaitininkas... Redagavo mokslo ir visuomenės gyvenimo bei kultūros žurnalą „Draugiją“, prie jos pradėjo jaunimui „Ateitį“, rašė studijas ir knygų apžvalgas bei recenzijas, reikšėsi kaip kritikas, ir net labai

temperamentingas, formavo literatūrą pagal savo ideologiją (iš periodikoje spausdintų rašinių sudarė du didžiulius kritikos tomas). Jo poezijos - originalų ir vertimų - išleista didžiulis tomas, pavadintas „Lyrika“ (1930).

Būtų labai daug ko pasakyti apie Jakštą kaip mokslo žmogų ir veikėją. Bet jis buvo ne tik daugiopai talentingas, jo filosofijos, teologijos, matematikos, studijos, literatūros kritikos, žurnalistikos, visuomenės veikėjo gabumų užtektų kone dešimčiai vienos srities plataus masto asmenų. O jis vienas visa tai savyje sukaukęs nepaprasto darštumo, nuostabios energijos ir valios dėka visur pasireiškė ne kaip diletantas, bet kaip eruditas, iškilęs į akademinį lygį. Narsiai kovojo už lietuvių tautos teises ir reikalus, grumėsis ne tik su caro valdžia, kuri jį persekiojo, baudė, trėmė iš Lietuvos, bet ir su lenkomanija, tuo metu dar giliai įleidusia nagus į lietuvišką kultūrą.

Bažnytinėje hierarchijoje aukščiau nepakeltas, kaip į prelatus (1914 m.), Jakštas-Dambrauskas Lietuvos universitete užsiėmė garbės profesoriaus titulu, o gamtos matematikos ir humanitariniai fakultetai jam suteikė garbės daktaro laipsnius.

Katalikų Mokslo Akademija A. Dambrauską paskelbė pirmuoju

Lietuvos katalikų akademiku.

Yra mokslo žmonių poeziją ar beletristiką rašančių tik savo laisvalaikio užpildymui ar išnaudojimui, - tai jų „hobby“. Nežinome, kas buvo Jakšto „hobby“, bet dėl gausybės įvairiausių darbų ir pareigų jis laisvo laiko neturėjo. Jis turėjo poeto talentą ir eiles rašė iš reikalo ir iš pergyventų jausmų. Ir jų tiek prirašė, kad kitam būtų pakakę vien už tai pelnytį poeto vardą. Salia tautinių, religinių, visuomeninių, gamtos motyvų bei žmogaus būties temų Jakštas praturtino to meto poeziją skambiais asmeninės lyrikos posmais, satyra, humoru, parodijom, nemažai naudotais prieškariniuose ir pokario literatūros skaitymų knygose, antologijose, literatūros teorijos vadovėliuose.

Kai kurie eilėraščiai, įvairūs forma, turtingi tematika gali būti įdomūs ir šių dienų skaitytojui, kad ir labai išprususiam ar išpaikintam mandrybių ir modernizmo. Po ekvilibristinių išmėnų ir naujos formos - prozinio šnekejimo - rašant nebe eilėraščius, o tik žodžius (ar jų skiemenis) eilutėmis ir gryniausia proza, Adomo Jakšto posmai kaip:

„Jūra motinėle
Tur dukrelių būrį
Vėjui tėvui liepiantė
Visos šokti turi“

gali būti ir maloni atvanga.

Palangos Jūra

Jūra motinėle
Tur dukrelių būrį;
Vėjui tėvui liepiant
Visos šokti turi.

Lyg skara kutuota
Ant žalsvos jupelės,
Putą pasipuošę,
Puldinėja, kelias.

Tai lenktynių eina,
Tai prie kranto plakas,
Tai atgal atsoko,
Glebesčiuojas, šnekas.

Visados kaip deivės
Saunios ir linksmtės;
Tik pravirkst, išvydę
Tėviškę Birutės.

Laš jų ašarėlės
Gelsvu gintarėliu,-
Mat, ir joms pagailo
Brolių žemaitėlių.

IŠVYKA Į LIETUVĄ

Melbourno Lietuvių Pensininkų organizuojamoje kelionėje įvyko pakeitimai. Dabar bus skrendama Lufthansa lėktuvu iš Melbourno liepos 8 d. 10.30 val. vakaro į Singapūrą, kur sustosime apie vieną valandą. Iš čia skrendama į Frankfurtą, skridimo laikas apie 12 valandų. Iš Frankfurto po 3 ar 4 val. skrendama į Rygą arba į Vilnių, jei tuo laiku bus galima. Iš Rygos autobusu į Vilnių. Lėktuvu kaina apie \$2400 į abi puses.

Užsirašyti iki sausio 15 dienos, sumokant \$50 depozitą, kad būtų galima užtikrinti lėktuve vietas. Likusi suma balandžio mėn. pabaigoje. Užsirašyti pas Povilą Baltutį, 11 Nimmo Street, Middle Park, 3206. Telef. 699 8419. Vizas į Lietuvą reikia pasirūpinti patiems pas Garbės Konsulą Canberroje, sumokant \$30. Sekanti informacija bus paskelbta vėliau.

Melb. Pensininkų S-gos valdyba

Lietuvių kursai Melbourne

Melbourno Kalbų Mokyklos vedėjas Mr. Gil Freeman pranešė kad, 1992-ais metais veiks lietuvių kalbos kursai, University High School patalpose, Story St., Parkville. Vietų mažai, tai prašome užsiregistruoti kuo greičiausiai.

Dėl užsiregistravimo kreipkitės į Kalbų mokyklą, tel. 639 1230 arba 639 1231. Kursus lankyti kainuos \$20 studentams ir \$90 suaugusiems.

Paieškojimas

1. Stasys Kežutis, Prano, kilęs iš Trumpučių km. Svėdasų valsč.
2. Osvaldas Motuzas, Juozo, kilęs iš Mitragalio km., Rokiškio valsč.

Zinantieji apie juos ar jų vaikus, praneškite P. Gasiunui, 110 Humphries Tce., Woodville Gdns. S.A. 5012, Tel.(08) 452 019.

Populisto Le Pen prestyžas Prancūzijoje kyla ypač dėl jo laikysenos prieš imigraciją svetima tautių, o ypatingai kitų rasinių žmonių.

Mielos kultūrinės prošvaistės Adelaidėje

Adelaidės Ateitininkai spalio mėn. 26 d. Liet. Kat. Centre suruošė Literatūros ir Dainos Vakara.

Buvo malonus vakaras sutraukęs gerą būrį žmonių ir programos išpildytojų.

Pirmoji dalis vakaro skirta afa Prano Pusdešrio kūrybai, kurią perdavė Vaidilos teatro aktoriai ir jaunieji deklamatoriai. Vakaras užbaigtas taip pat Prano Pusdešrio scenos vaizdeliu „Gaisras“ Vilniaus tema. Į pirmąją dalį daina įsiterpė „Nemūno Dukros“ padainuodamos 3 švelnias dainas.

Antroje dalyje savo kūrybą skaitė adelaidiškiai poetai ir rašytojai. Gaila, solistė G. Vasiliauskienė peršalo, negalėjo dalyvauti, o buvo labai laukiami.

Taip gera pajusti, išgirsti, pamatyti, kad dar mes turime poetų, rašytojų, dainininkų, artistų, deklamatorių net iš jaunosios kartos taip gražių lietuvišką žodį valdančių.

Vakarą atidarė ir užbaigė savo žodžiu Ateitininkų pirmininkas Augustinas Kubilius. (Smulkiau Vakaras jau yra aprašytas).

LKVS Ramovė lapkr. 17 d. suruošė Lietuvos Kariuomenės atkūrimo sukakties minėjimą.

16 d. lapkr. Ramovėnų paruošta Radijo Valanda. Įdomią išsamią paskaitą skaitė J. Jonavičius, įtarpuose kariška daina.

17 d. lapkr. vėliavos pakeltos Liet. Namuose ir Parapijoje. Mišiose dalyvauja organizacijos su savo vėliavom, giesmės šv. Kazimiero Bažnytinio choro. Mišias aukojo klebonas kun. J. Petraitis. Lekciją skaitė L. Radzevičienė, auką atnešė Ramovės pirm. A. Balsys su žmona.

Minėjimas vyko Liet. Namuose. Atidarymo žodį tarė A. Pocius, labai prasmingą invokaciją paskaitė kun.

J. Petraitis - mūsų Klebonas. Žuvusius pagerbiant K. Vanagenienė deklamavo ištrauką iš Brazdžionio „De Profundis“. Paskaitą skaitė Ramovėnų pirm. Albertas Balsys - įdomi, daug pasakanti.

Antrają - meninę dalį gražiai išpildė Dainos ir šokio ansamblis, G. Vasiliauskienės ir B. Lapšienės vadovaujamas. Buvo įdomu ir gera šį Ansamblių pamatyti, nes visur keliau, Adelaidėje jis pasirodė tik atskirais keliais šokiais ar dainom. Buvo malonu žiūrėti ir klausytis.

Vėliavų nuleidimas Liet. Namų sodelyje.

Ir štai jau šie metai prie pabaigos -

Kristaus Karaliaus šventė
23 d. lapkr. Ateitininkai suruošė Radijo valandą. Kun. J. Petraičio žodis ir A. Kubiliaus paruošta paskaita. Įtarpai giesmės ir J. Vaznelio daina, visą žmogaus gyvenimą nusakanti - „Laiškrodis“, parašyta C. Loewe. Puikūs Klebono žodis, puiki paskaita, kurią perdavė A. Kubilius ir V. Rupinskienė. Susimąstai žmogus ir tikrai pajauti Kristų Karalių ir save mažutį esantį Jo Karalystėje...

Vakare šv. Kazimiero Liet. Bažnyčioje kun. J. Petraitis suruošė Sventąją Valandą su atgailos liturgija ir bendruoju išrišimu. Mūsų Bažnyčia pilna žmonių. Prezbiterių sužydusi baltom lelijom, choras gieda taip gražiai parinktas giesmes, išstatytas švč. Sakramentas, mūsų Klebono žodis, liečiantis Kristaus pamokslą nuo kalno. Taip gera... Tikrai šiuo momentėliu čia Kristaus Karalystė.

Sekmadienį mūsų Parapijoje iškeltos vėliavos. Žmonių gausu. suskamba galinga giesmė, Liet. Kat. Moterų Dr-ja ir Ateitininkai atneša prie Altoriaus savo vėliavas. Gražu, kad moterys pasipuošusios taut.

rūbais. Mūsų Klebonas aukojo šv. Mišias, lekciją skaito B. Stalbitė, pamokslas, Auką atneša G. Damaševičienė ir J. Sasnienė. tokios gražios šiai progai skirtos giesmės. Užbaigai „O Kristau, Pasaulio Valdove.“

Bažnyčia puošta B. Budrienės, giedojų šv. Kazimiero Bažnytinis choras vadovaujamas Nemiros Masiulytės-Stapleton, vargonavo J. Pocius ir Nemira.

Po šv. Mišių išsiskirstome kas į Parapijos salė, kas į Liet. Namus pietums ir susitikimams, pasitarimams. SP

Stambule įvyko naujojo

Konstantinopolio stačiatikių patriarcho Baltramiejaus I-ojo intronizacija. Baltramiejų I-ajį, vietoje neseniai mirusio Dimitrijaus I-ojo, spalio 22-ąją patriarchu išrinko stačiatikių Sventasis Sinodas. Intronizacijos iškilmes dalyvavo iš Romos atvykęs popiežiškiosios krikščionių vienybės tarybos pirmininkas kardinolas Cassidy, atstovavęs Sventajam Tėvui, Graikijos premjeras Mitsotakis, Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento asmeninis atstovas William Bush, kiti oficialūs asmenys. Naujasis Konstantinopolio stačiatikių patriarchas pareiškė norįs nuoširdžiai ir atvirai tęsti brolišką dialogą su katalikų Bažnyčia: abiejų Bažnyčių susivienijimo perspektyva, pasakė patriarchas Baltramiejus, yra neįkainuojama vertybė ne tik krikščionijai, bet ir visai žmonijai.

Patikrinę S. Sajungos skolų balansą, rusų ekonomijos ministerijos pareigūnai pareiškė, kad skolos siekia 100 milijardų dolerių, o ne 62, kaip buvo anksčiau skelbta.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Pranas Mikuličius, 62 m. amžiaus, mirė lapkričio 29 d. Western ligoninėje Footscray. Giliame liūdesyje liko žmona Genovaitė, dukra Audra, sūnūs - Rimantas, Jonas-Vytautas, šeši anukai ir sesuo dr. Jadvyga Mulevičienė. Rožančius kalbėtas Tobin koplyčioje, laidotuvių šv. Mišios mūsų šv. Jono bažnyčioje gruodžio 4 d. ir palydėtas į Altoną kapines. Ilšėkis, Pranai, Viešpaties Ramybėje.

Kūčioms plotkelių galima gauti sekmadieniais prie bažnyčios pas Juozą Jurgelaitį, o savaitės metu - Parapijos namuose.

Parapijos Sekmadienio Mokykla mokslo metus užbaigia gruodžio 15 d. iškilmingomis šv. Mišiomis, o po pietų Lietuvos Namuose 2.30 val. mokslo metų užbaigimo Aktas ir mokinių pasirodymai - vaidinimai, eilėraščiai, dainos, tautiniai šokiai, Kalėdų Senelis.

Parapijos išlaikymui vokeliais bendra suma aukojo: \$200 Nijolė Oertel-Guzewski, po \$100 A.B.S. Butkai, Dr. J. Kunca, A. Stasytis; po

Su šiuo „Tėviškės Aidų“ numeriu yra siunčiamas prenumeratoriams ateinančių metų kalendorius - veltui.

\$70 I. Kunčiūnienė, S. Lukaitis; \$60 P. Morkūnas, \$50 N.A. Kairaitis, po \$40 Z. Augaitis, M.S. Eimutis, P. Naujokaitis; \$30 S. Sikorskis, \$20 V. Sabaliauskas, \$15 S.J. (pavardė neišskaitoma). Visiems aukojusiems ir kartu prisituntusiems „Tėviškės Aidų“ prenumerasat nuoširdžiai dėkoju - kun. Pr. Daukyns

Aukos Australijos Lietuvos Fondui

\$500 A.†A. Ceslovo Valodkos palikimas (Geelong).
\$50 A. Sabrinaskas (600) - Moe.
\$20 J. Beinoravičius (220) - S.A.
Per mūsų įgaliojimą Geelonge A. Obeliūnų gauta:
A.†A. Kazimierui Šimkevičiui mirus aukos vietoj gėlių - po \$20 Geelongo Apylinkės valdyba (630), Irta Valodkienė (152), P. Vaičekauskas (130), O. Schrederis (324), po \$10 P. Bandza (79), V. Bindokas (107), L. Bungarda (186), J. Manikauskas (250), A. Obeliūnas (935), V.G. Ališauskai (1005).

Sveikiname naujus tūkstantininkus V.G. Ališauskai, acitū visiems už aukas.

AL Fondo valdyba

Minėjime Kariuomenės šventę

Sale Seniūnija kasmet mini Lietuvos Kariuomenės šventę su prieškalėdinėmis pamaldomis. Padėkos pamaldas, atgavus Lietuvos Nepriklausomybę, aukojo kun. dr. Pr. Daukyns Seselių koplyčioje ir tarė žodį. Skaitymus atliko Sale Seniūnė Elena Eskirtienė ir perskaitė jau 15 mirusių Sale Seniūnijos lietuvių pavardes. Tikinčiųjų malda pateikė Latrobe Valley Seniūnė Veronika Koženiauskienė, dėkojant Dievui, kad išvedė mūsų brangią lietuvių tautą iš bolševizmo vergijos į nepriklausomą valstybę gyvenimą ir naujos pagalbos Lietuvos vadams išmintingai vesti Lietuvą. Visi giedojome skambias giesmes, daugelis priėmė šv. Komuniją ir pamaldas baigėme Lietuvos himnu ir prie vienuolyno bažnyčios padarėm nuotraukų.

Minėjimas vyko Seniūnės Eskirtienės sodyboje. Namų šeiminingai pasveikino atvykusius Sale, Latrobe Valley ir plačios apylinkės lietuvius, paskaitai pakvietė „Tėviškės Aidų“ redaktorių Kazimierą Mioldažį. Tai buvo įdomi paskaita, atvėrus mūsų istorijos lapus Lietuvos kariuomenei iškovojant tautos laisvę, kuri davė daug didvyrių sovietų priespaudoje, pagerbiant ir paskutiniuosius šių metų žuvusius Vilniuje sausio 13, Medininkuose. Maironio eilėraščių Nepriklausomybę atgavus paskaitė Dalia Valytė-Ellison ir minėjimą baigėme Lietuvos himnu. Sekė vaišės, Lietuvos vaikų paramai aukos ir loterija. Tai buvo malonus ir šventiškas lietuvių susitikimas - dvasios atgaiva. Tai padėka gerai organizatorei Seniūnei Eskirtienei. Viešnia

A. † A. PRANAS MIKULIČIUS - PRAN MIKUS

Skausminga šių metų pabaiga Melbourno lietuviams - lapkričio mėn. 29 d., po trumpos ligos, atsiskyrė nuo mūsų Pranas Mikuličius-Mikus.

Gyvenimo kasdienybėje, net nepajuntame, kaip netenkame artimų draugų, giminių ir nuoširdžių tautiečių, kurie kartu su mumis ėjo tais pačiais iševio keliais.

Ne tik Melbourno, bet ir visiems Australijos lietuviams Pranas buvo žinomas, kaip vienintelis lietuvis

Australijoje išsikovojęs Australijos Vidutinio svorio bokso čempiono vardą.

Būdamas 62-ųjų metų amžiaus, Pranas pasitraukė iš darbo ir bendradarbių suruoštosė išleistuvėse pasijuto negerai.

Nuvežtas į ligoninę Pranas praranda sąmonę ir už kelių dienų užmigo amžnu miegu. Ilšėkis, Pranai, ramybėje. Australijos lietuvių sportininkų vardu reiškiti užuojautą Artimiesiems.

Leonas Baltrūnas

KŪCIOS MELBOURNE

Šiais metais Kūčios prasidės 6 val. vak. Melbourno Lietuvių Namuose, kad mažieji ir seneliai galėtų laiku sugrįžti namo. Vakariene prasidės kun. dr. P. Daukno pravedama malda. Po plotkelės pasidalinimo seks aguonpieniu užpilti sausainiukai ir kiti 12 patiekalų.

Giesmes praves Birutė Prašmutaitė, pianinu palydės Zita Prašmutaitė.

Kaina: vaikams iki 5 metų veltui, vaikams iki 17 metų - \$5. Suaugusiems \$19 įskaitant vyną.

Užsisakyti pas M. Sodaitienę telef. 569 9578 iki 16 d. gruodžio, užsimokant iš anksto

Invitation to talk about tax

Taxation practitioners from throughout Victoria are being invited to discuss taxation related issues with some of the country's top taxation academics at a conference in Geelong next January.

Deakin University will host the 1992 conference of the Australasian Tax Teachers from January 19 to 21. It will involve over 40 academics and up to 100 taxation practitioners in a program which covers a wide spectrum of taxation-related issues.

Organiser, Deakin University lecturer in Taxation Law, Abe Greenbaum said there had been a good response from academics throughout Australia who would be attending, many who took up the conference's invitation to submit papers for discussion. He is hoping Victorian taxation practitioners will take advantage of the opportunity to hear first-hand about recent developments in taxation practice and the effects they will have.

The conference begins officially on Monday morning. Monday has been designated

practitioner day and the Chair on that day will be Professor Robert Baxt, until recently the chairman of the Trade Practices Commission. One of the topics under discussion will be the Goods and Services Tax and others recent developments in taxation law," Mr. Greenbaum said. He is anticipating a good representation of Victorian taxation practitioners to attend the first day

A formal dinner will take place on the Monday night, where the speaker will be Brian Nolan, Second Commissioner of Taxation, who will be Acting Federal Commissioner of Taxation at the time of the conference.

Tuesday's program is exclusively for academics and will canvas a number of topics relating to taxation teaching and tax law.

The conference will be the first of Deakin's new law course and registration closes on January 12, 1992. Further information about enrolment and fees is available from Mr. Greenbaum, telephone 052 47 1735.

A. † A. Pranai Mikuličiui

mirus, jo sesutė Jadvyga Mulevičienė ir jos vyrą Praną Mulevičių, mūsų mielus choristus, nuoširdžiai užjaučiame.

Melbourno „Dainos Sambūris“

A. † A. Pranas Mikuličius

vidutinio svorio bokso čempionas ir ilgametis Varpo sporto klubo rėmėjas. Nuoširdžiai užjaučiame jo šeimą ir giminės ir kartu liūdimė.

Melbourno Lietuvių Sporto Klubas Varpas

A. † A. Pranai Mikuličiui

mirus, brangią žmoną Genutę, sūnus Rimą su šeima, Joną, dukrą Audrą Yodgee su šeima ir seserį Jadvygą su vyru Pranu nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdimė.

Rasa, Rūta, Marius, Kristina, Linas Baltučiai

A. † A. Pranai Mikuličiui

mirus, brangią žmoną Genutę, sūnus Rimą su šeima, Joną, dukrą Audrą Yodgee su šeima ir seserį Jadvygą su vyru Pranu nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdimė.

Povilas ir Petras Baltučiai su šeimomis
Algis Valė Balnioniai
Arnis Zosė Muceniekai
Anastazija Vingytė
Genovaitė Baltutytė

Mirus brangiam draugui

A. † A. Pranai Mikuličiui

jo žmonai Genutei, sūnui Rimui su šeima, sūnui Jonui, dukrai Audrai Yodgee su šeima, sesutei Jadvygai su šeima, sesutei Reginai ir broliui Jonui Lietuvoje, giminėms ir artimiesiems nuoširdžiai užuojautą reiškia ir kartu liūdi.

Elenutė ir Stasys Sedukiai

LIETUVA 1992 M. OLIMPIADOJE

Tarptautinio Olimpino Komiteto vykdomasis komitetas istoriniu nutarimu Berlyne, š.m. rugsėjo 18 d. pasiūlė visiems TOK-to nariams balsuoti korespondenciniu būdu, sugražinti Pabaltijo respublikas į TOK-tą. Balsavimo išdavoje, TOK-to nariai vienbalsiai nutarė tam pritariti ir š.m. lapkričio 12 d. TOK-tas oficialiai pakvietė Lietuvą dalyvauti žiemos olimpiadoje Albertville, Prancūzijoje, vasario 8-24 d. ir vasaros žaidynėse, Barcelonoje, Ispanijoje, liepos 25-rugpjūčio 9 d.

Albertville (23,000 gyv.) yra vienas garsiausių Prancūzijos žiemos sporto kurortų, Mont Blanc kalno papėdėje Alpe, kur susikerta Šveicarijos, Italijos ir Prancūzijos sienos. Barcelona (2 mil. gyv.) yra Katalonijos regiono Ispanijoje sostinė. Miestas randasi Viduržemio jūros pakrantėje, netoli Ispanijos - Prancūzijos sienos. Ne tik tėvynės, bet ir išsvijęs lietuviai sporto mėgėjai su dideliu susidomėjimu laukia mūsų sportininkų dalyvavimo abejose olimpiadose, norėtų žinoti, kas atstovaus Lietuvą ir spėlioja, kaip pasirodys mūsų atletai.

Zvelgiant į praėjusias 4 olimpiadas (1976-1988 m.), kai mūsų kaimams teko startuoti už Sov. Sąją, matome, kad žiemos olimpiadose mūsų sportininkai laimėjo 3 medalius: 1984 m. Sarajeve Algimantas Šalna iškovojo auksą už biatloną estafetę ir 1988 m. Kalgaryje Vida Vencienė auksą už 10 km. ir sidabrą už 5 km. bėgimą slidėmis. V. Vencienė šiuo metu intensyviai treniruojasi Albertville žaidynėms, o kas prisijungs prie jos, dar tikrai nėra žinoma. LTKO-tas mano, kad Lietuvą Albertville reprezentuos 5-6 sportininkai.

1976-1988 m. vasaros olimpinėse žaidynėse mūsų sportininkai, moterys ir vyrai, laimėjo 33 medalius - 19 aukso, 6 sidabro ir 8

bronzos. Medaliai buvo iškovoti individualiai, o taip pat komandinėse varžybose. Sporto šakos, kuriose laimėjimai buvo atsiesti - krepšinis, rankinis, irklavimas, plaukimas, dviračiai ir lengvoji atletika.

Reikia manyti, jog Lietuvos reprezentantai sugebės tinkamai varžytis Barcelonoje ir yra vilties, kad iškovos mums vėną, kitą medalį. Mūsų sportininkų Barcelonoje skaičius priklausys nuo dalyvių kvalifikacinio lygio ir nuo Lietuvos TOK-to finansinio pajėgumo padengti mūsų reprezentantų dalyvavimo olimpiadoje išlaidas.

Daugiausiai vilčių, turbūt, reikėtų dėti į Lietuvos krepšininkus, jei jiems pavyks kvalifikuotis olimpiadai. Marčiulionis, Sabonis, Kurtinaitis ir Chomicius laimėjo Sov. Sąjau auksą medalius peritoje olimpiadoje Seule. 1992 m. žaisdami Lietuvos rinktinėje, padedant mūsų geriausiajam prieaugliui ir žinodami, kad varžosi savo, o ne svetimos šalies garbei, mūsų krepšininkai turi galimybės iškovoti pirmuosius krepšinio olimpinius medalius Nepriklausomai Lietuvai.

Vilčių medaliams taip pat teikia Lietuvos irklautojai. Manoma, kad Lietuvą atstovautų moterų dvivietėje be vairininko - Violeta Lazauskaitė ir Violeta Bernotaitė, o vienvietėje - Birutė Juozėnaitė. Vyrų dvivietėje be vairininko - Jonas Narmontas ir Sigitas Kučinskas, o vienvietėje - Tomas Valčiukas. Paminėti irklautojai šiuo metu yra realiausi pretendentai į Lietuvos olimpinę rinktinę.

Lengvojoje atletikoje rimčiausi kandidatai Barcelonos žaidynėms būtų: Moterys - Ana Ambrazienė (400 m. barjėrinis bėgimas), Laimutė Baikauskaitė (1500 m.), Teresė Nekrošaitė (ietis), Austrutė Mikelytė (diskas), Danguolė Urbikienė (rutulys), Nelė Savienytė

(šuoelis į aukštį), Sada Eidikytė (3 ir 5 km. ėjimas).

Vyrai - Rolandas Verkys (šuoelis į aukštį), Saulius Kleiza (rutulys), Donatas Plungė ir Benjaminas Vitulakis (kūjis), Redžinaldas Stasaitis (šuoelis į tolį), Ričardas Malachovskis (dešimtkovė), Valerijus Murašovas (diskas), Viktoras Meškauskas ir Valdas Kazlauskas (10 ir 20 km. ėjimas), Kęstutis Jęzepčikas (50 km. ėjimas). Sportinėje gimnastikoje vienintelis realus kandidatas - Miroslavas Lesiukovas, 17 m. amžiaus, buvęs Sov. Sąjau rinktinės kandidatas. Olimpiadoje kovotų dėl medalių ant skersinio ir arklio.

Dviračių sporte į Lietuvos rinktinę pretenduotų: Moterys: Laime Zilporytė, Daiva Čepelienė, Zita Urbonaitė, Natalija Osevska ir Aiga Zagorska. Vyrai - Artūras Kasputis, Remigijus Lupeikis, Mindaugas Umaras, Naglis Ciplijauskas, Artūras Trumpauskas, Artūras Čepelė, Saulius Sarkauskas, Kęstutis Stakėnas ir Raimondas Rumšas.

Saudymė: Stendinis šaudymas - Daiva Gudžinevičiūtė, Gediminas Kiela, Linas Miškinis. Kulkinis šaudymas - Auksė Treinytė, Erika Graželytė, Lina Bendoravičiūtė, Vytautas Talaišis.

Stalo tenisas: į stalo teniso olimpinės atrankos turnyrą, įvyksiantį 1992 m. vasario mėn.

Italijoje, vyks šie stipriausi Lietuvos žaidėjai: Moterys - Rūta Garkauskaitė (Kaunas), Andželika Bajorynaitė ir Indrė Udrienė (abi iš Klaipėdos), Kristina Totilaitė (Vilnius). Vyrai - Lorestas Trumpauskas (Kaunas), Algirdas Jamorovas, Gintautas Juchna ir Andrius Kačerauskas (visi iš Vilniaus).

Aukščiau išvardintieji yra tik dalis pretendentų į Lietuvos olimpinę rinktinę. Jie buvo pasiūlyti Lietuvos sporto federacijų atstovų ir trenerių, kurių nuomone išvardintųjų tarpė yra sportininkų, šiuo metu pirmaujančių Europoje ir pajėgių kovoti dėl prizinių vietų Barcelonoje.

Dalis Australijos lietuvių sporto mėgėjų, rėmėjų ir bičiulių jau yra dosniai parėmę LTKO-to pastangas tinkamai atstovauti mūsų Tėvynę olimpinėse žaidynėse. Visi, kuriems rūpi mūsų atletų gražus pasirodymas Barcelonoje ir kurie dar neturėjo progos prie prisidėti, yra maloniai kviečiami nepagalvėti vieno, kito dolerio šiam tikslui. Atsiminkime, kad Lietuvos reprezentatus televizijoje matys šimtai milijonų pasaulio žiūrovų. Mūsų pareiga yra sudaryti jiems geriausias sąlygas atsiesti laimėjimus, remiant juos ne tik moraliai, bet ir materialiai.

J. Jonavičius.

Praveriant duris į 1992-uosius

Apie besibaigiančius metus visi gerai žinome. Dabar mūsų smalsumas nukreiptas į ateitį, apie kurią, pagal romėnų poetą, „dievai yra uždraudę žinoti“. Vis dėl to smalsumas yra sunkiai nugalima silpnybė. Taigi, leiskite spėlioti apie 1992 m., o jei suklysiu, teks laukti atleidimo.

Iš buvusių S. Sąjungos nepavyks sulipdyti unijos ar konfederacijos. Jei tokia sutartis būtų pasirašyta, ji liks neįgyvendinta.

M. Gorbačiovas politinė karjera, atrodo, pasibaigs ateinančiais metais, o Busho saulė aptems.

Buv. S. Sąjungoje, įskaitant pačią Rusiją, prasidės nepakeliamas skurdas, nepasitenkinimas ir anarchija, kuri paskatins mėginimą

nuversti dabartinę valdžią su kariuomenės ir KGB pagalba. Iškilis nauja nacionalistinė valdžia pusiau diktatūros pavidale.

Pavasarij ar vasaros pradžioje Lietuvoje bus nauji rinkimai, kurių reikalas pati tauta. Turėsime prezidentą, bet ne iš žymiųjų dabartinių vadų tarpo.

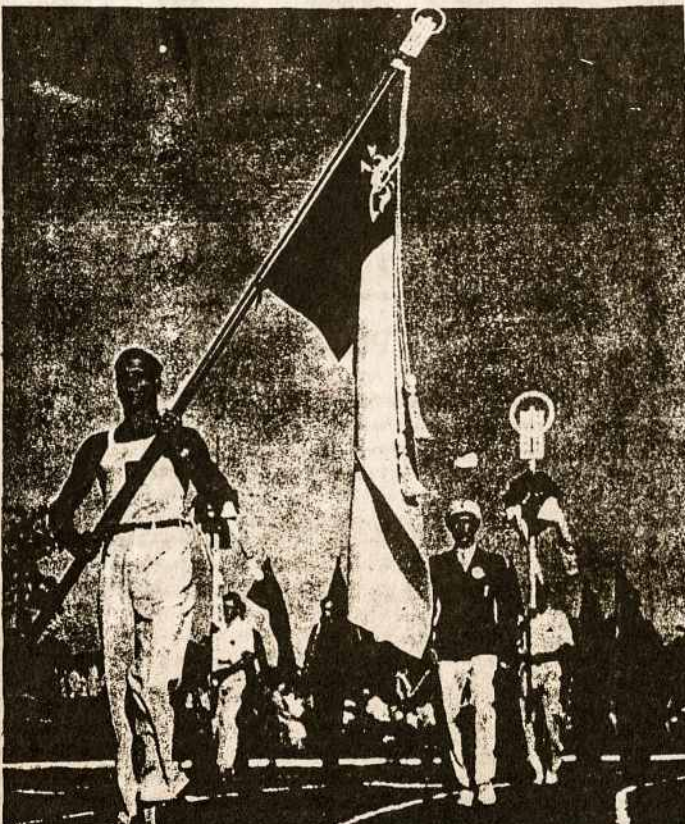
Artimuose Rytuose derbybos neužsibaigs ateinančiais metais.

Vakarų Europa, nežiūrint Anglijos nepasitenkinimo, pasirašys planuojamą sutartį.

Po didelių sunkumų Vokietija pradės atsigausti ekonominiai.

Kroatija ir Slovenija bus pripažintos nepriklausomomis respublikomis. Taip pat Ukraina.

Cigonė

Paradas Pasaulinėj Lietuvų Olimpiadoj Kaune 1938 m.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL: 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvird., 5 - 10 val.

ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS

Pentadieniais 5 - 11.30 val.

Šeštadieniais 2 - 12.30 val.

Sekmadieniais 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvird., penktad., ir šeštad nuo 6. val.

Sekmadieniais nuo 1. val.

Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8.00 val.

ŠVEDIŠKAS STALAS. SMORGASBORD.

Kaina \$4. Kviečiame visus.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne Lietuvų Namuose?

Kodėl nepasiteirauti?

Skambinkite 708 1414.